

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
SLUŽBA ZA LOKALNO SAMOUPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 85 41
F: 01 478 87 57
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

Redne lokalne volitve 2018

Pojasnila in odgovori na pogosta vprašanja MJU
Volilna kampanja

I. OBVEZNOSTI GLEDE VOLILNE KAMPANJE

Volilna kampanja se lahko začne najprej 30 dni pred dnevom glasovanja. Občina mora najkasneje 31 dni pred dnevom glasovanja, torej vsaj dan pred pričetkom volilne kampanje objaviti veljavni sklep o povračilu stroškov organizatorjem volilne kampanje. Podrobnejša [pojasnila na temo volilne kampanje](#) so objavljena na spletni strani Službe za transparentnosti, integriteto in politični sistem Ministrstva za javno upravo.

1. Veljavnost sklepa o delnem povračilu stroškov volilne kampanje

Ali mora občinski svet za vsake redne lokalne volitve ponovno sprejeti nov sklep o delnem povračilu stroškov volilne kampanje glede na to, da je že za predhodne redne lokalne volitve sprejel tak sklep, v katerem pa ni določeno na katere lokalne volitve se nanaša?

Pravica organizatorjev volilne kampanje do povračila stroškov iz občinskega proračuna za kandidate na volitvah za župana in za člane občinskega sveta je urejena v 28. členu Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPolS-D, 11/11 in 98/13; v nadaljnjem besedilu: ZVRK). Občina mora pred začetkom volilne kampanje določiti, katerim organizatorjem volilne kampanje pripada delno povračilo stroškov. Pri tem 28. člen v drugem odstavku določa tudi zgornjo višino povračila stroškov na dobljen glas. Pri povračilu stroškov je tudi pomembno, da skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz poročila o financiranju volilne kampanje.

Namen določitve povračila stroškov pred začetkom volilne kampanje je predvsem v tem, da se lahko organizatorji predhodno seznanijo z višino delnega povračila stroškov, še preden jim nastanejo stroški za volilno kampanjo. Hkrati pa ima tudi vsak občinski svet možnost določiti višino povračila stroškov glede na to, koliko sredstev ima zagotovljenih v občinskem proračunu. V kolikor občinski svet sprejme akt, ki se ne omejuje na konkretne redne lokalne volitve in vsebuje nedvoumno višino povračila stroškov ter je v skladu z veljavno zakonodajo, lahko tak sklep ostane v veljavi vse do preklica. Pri tem pa je pomembno, da občina za vsake lokalne volitve najkasneje 31 dni pred dnevom glasovanja na svoji spletni strani na vidnem mestu objavi obvestilo o tem, kateri sklep o povračilu stroškov trenutno velja.

Organizator volilne kampanje mora za zagotavljanje preglednosti in zakonitosti izvedbe ter učinkovitosti nadzora volilne kampanje najpozneje v 15 dneh po zaprtju posebnega transakcijskega računa poročilo o financiranju volilne kampanje predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJ PES) [preko spletnega portala AJ PES](https://www1.ajpes.si/vrk) (https://www1.ajpes.si/vrk). Vsebina obrazcev je določena v prilogi 1 Pravilnika o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo (Uradni list RS, št. 36/14).

Zakaj Sklep o delni povrnitvi stroškov volilne kampanje ne more biti sprejet na dopisni seji občinskega sveta?

Sklep o delni povrnitvi stroškov volilne kampanje, ki ga občinski svet sprejme na podlagi in v skladu z 28. členom ZVRK je po svoji vsebini splošni akt (občinski predpis), ki ima

finančne posledice. Določa namreč za območje občine vsebino, kot jo za delno povrnitev stroškov za volitve in referendum na državni ravni določa ZVRK v 24. do 27. členu pod poglavjem VI. delno povračilo stroškov za organiziranje in financiranje volilne kampanje.

Ker gre torej za občinski splošni akt, veljajo za njegovo sprejetje določbe poslovnika občinskega sveta, ki urejajo sprejemanje občinskih splošnih aktov, praviloma odlokov. Ti se sprejemajo v dveh obravnavah, da je zagotovljeno sodelovanje vseh članov občinskega sveta tudi z vlaganjem amandmajev. Pod pogoji, določenimi v poslovniku, je mogoče opraviti tudi skrajšani ali nujni postopek. Oba pa ne smeta poseči v pravice članov občinskega sveta do predlaganja dopolnil.

V skladu s pravnimi običaji se lahko opravi dopisna seja, če je s poslovnikom organa to posebej predpisano in za zadeve, za katere je tako predpisano. Gre lahko za manj pomembne zadeve, glede katerih pa ni mogoče sklicati redne ali izredne seje organa v skladu s poslovnikom. V primerljivih ureditvah (poslovník vlade) je pravilo, da je sklep na dopisni seji sprejet, če je zagotovljena sklepčnost organa na način, da je predlog dokazljivo poslan vsem članom, in če nihče ni nasprotoval sprejetju. Večina poslovníkov občinskih svetov tudi določa, da splošni akti, ki imajo finančne posledice za občinski proračun, ne morejo biti sprejeti na dopisni seji.

2. Stroški volilne kampanje

Kakšne so omejitve stroškov volilne kampanje?

Omejitve pri finančnih sredstvih oziroma donacijah za volilno kampanjo so opredeljene v V. poglavju, ki govori o financiranju volilne kampanje. Zgornja meja tako pridobljenih sredstev je zapisana v 23. členu Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPoIS-D, 11/11 in 98/13; v nadaljevanju: Zakon o volilni in referendumski kampanji), natančneje v 4. in 5. točki, ki določata, da stroški volilne kampanje za volitve v predstavniški organ lokalne skupnosti ne smejo preseči 0,40 eura na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti, stroški volilne kampanje za volitve individualno voljenega organa lokalne skupnosti pa ne smejo preseči 0,25 eura na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 0,15 eura na posameznega volilnega upravičenca v lokalni skupnosti.

Ministrstvo za notranje zadeve v skladu z osmim odstavkom 23. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji na dan, ko začnejo teči volilna opravila, objavi podatke o številu volilnih upravičencev v občini in v posamezni volilni enoti na svoji spletni strani.

3. Organizator volilne kampanje - predlagatelj ali predstavnik kandidature oziroma kandidatne liste ali kandidat

Ali je lahko predlagatelj kandidatne liste organizator volilne kampanje in predstavnik kandidatne liste oz. kandidata ena oseba? Je lahko organizator volilne kampanje sam kandidat za župana?

V skladu z 3. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPoIS-D, 11/11 in 98/13; v nadaljnjem besedilu: ZVRK) je lahko organizator

volilne kampanje sam kandidat, predstavnik predlagatelja kandidatov ali list kandidatov, politična stranka ali druga pravna ali fizična oseba. Predlagatelj kandidatne liste je politična stranka v občini ali skupina volivcev v volilni enoti. Organizator volilne kampanje je lahko torej tudi politična stranka ali predstavnik skupine volivcev kot predlagatelja. Predstavnik kandidatne liste ali kandidata je v skladu z Zakonom o lokalnih volitvah zastopnik interesov kandidata ali predlagateljev list kandidatov pri izvajanju volilnih opravil. Predstavnik je lahko navzoč pri delu občinske volilne komisije, spremlja in nadzoruje izvajanje volilnih opravil in ima pravico predsednika volilnega organa opozoriti na nepravilnosti. Predstavnik ne sme biti kandidat. Ni v nasprotju z zakonom, če je ista oseba tudi organizator volilne kampanje.

4. Število transakcijskih računov za volilno kampanjo

Ali lahko organizator volilne kampanje odpre le en transakcijski račun z oznako "za volilno kampanjo" in ga uporablja za vodenje volilne kampanje za vse 4 kandidatne liste v 4 volilnih enotah in za kandidata za župana (skupna volilna kampanja za vseh 5) ali je potrebno za vsako posamezno listo kandidatov oz. kandidata ustvariti poseben transakcijski račun (v tem primeru 5 TRR.), četudi je organizator volilne kampanje isti za vse?

Organizator volilne kampanje odpre en račun ne glede na število list kandidatov ali število kandidatov, za katere organizira volilno kampanjo.

5. Transakcijski račun skupnega organizatorja volilne kampanje

Peti odstavek 3. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji posebej določa, da lahko imajo liste kandidatov in posamezni kandidati na volitvah predstavnikov v predstavniških in individualnih organih lokalne skupnosti, ki jih predlagajo teritorialne organizacijske enote iste politične stranke v različnih lokalnih skupnostih, skupnega organizatorja volilne kampanje.

Po posvetovanju z Računskim sodiščem RS ministrstvo meni, da ima tudi skupni organizator volilne kampanje lahko odprt samo en račun za vse volilne kampanje za volitve predstavnikov v predstavniških in individualnih organih občine, če ima vzpostavljen sistem vplačil, ki mu zagotavljajo pravilno, popolno in zanesljivo evidenco o danih prispevkih za določeno kampanjo in o plačilih stroškov te kampanje. Skupni organizator volilne kampanje je namreč dolžan računskemu sodišču in občinskemu svetu posamezne občine ločeno poročati o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo za volitve v občinski svet in za volitve za župana.

6. Odstranjevanje plakatov

Katera služba v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji odredi odstranjevanje plakatov? Ali je to redarstvo ali inšpektorat?

Zakon o volilni in referendumski kampanji v četrtem odstavku 8. člena določa, da je za odstranjevanje plakatov, nameščenih ali nalepljenih v nasprotju z določbami tega člena, pristojna občina. Odstranitev opravi izvajalec obvezne lokalne gospodarske javne službe urejanja in čiščenja javnih površin na stroške organizatorja volilne kampanje.

Vprašanje, katera občinska služba je pristojna za odreditev odstranitve plakatov, ki so nameščeni ali nalepljeni v nasprotju z določbami Zakona o volilni in referendumski kampanji, je povezana s pristojnostjo vodenja postopka o prekršku na podlagi 40. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji v zvezi s 33. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji. Zakon o volilni in referendumski kampanji v prvem odstavku 33. člena predpisuje prekršek in globo za organizatorja volilne kampanje, ki opravlja plakatiranje v nasprotju z 8. in 9. členom ZVRK. Za nadzor nad izvajanjem 8. in 9. člena, katerih kršitve so v 33. členu določene kot prekrški, pa je v skladu s 40. členom Zakona o volilni in referendumski kampanji pristojna inšpekcija lokalne skupnosti ali redarstvena služba lokalne skupnosti. Občinsko inšpekcijo kot prekrškovni organ občine določa Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10 in 40/12 - ZUJF). Njeno organizacijo in pristojnosti pa občinski predpis, s katerim je ustanovljena in občinski predpis, ki ureja plakatiranje. Redarstvena služba lokalne skupnosti je občinsko redarstvo, ki ga kot prekrškovni organ občine ureja Zakon o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06), njegovo organizacijo in pristojnosti pa predpisa, ki urejata tudi občinsko inšpekcijo.

Za vodenje postopka o prekršku in izdajo odločbe o prekršku iz 33. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji je pristojna občinska inšpekcija oziroma občinski inšpektor, razen če občinski odlok, ki ureja plakatiranje, določa da je za to pristojno občinsko redarstvo. Pristojni prekrškovni organ tudi odredi odstranitev plakatov na stroške organizatorja volilne kampanje.

7. Pravila za izrabo programskega časa oziroma časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov

Ali je pravilno, da pravila o oglaševanju v času volilne kampanje za lokalne volitve sprejeme uredniški odbor in jih objavi v glasilu v skladu z zakonom najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja?

ZVRK v poglavju o volilni in referendumski kampanji v medijih v prvem odstavku 6. člena določa, da morajo izdajatelji medijev najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja na volitvah oziroma 25 dni pred dnem glasovanja na referendumu določiti in objaviti pravila (obseg, pogoje in način) za izrabo programskega časa oziroma časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov oziroma predstavitev mnenj o referendumskem vprašanju. Nadalje ZVRK v tretjem odstavku 6. člena določa, da morajo izdajatelji drugih tiskanih in elektronskih medijev v neposredni ali posredni večinski javni lasti zagotoviti vsem organizatorjem enake pogoje za objavljanje volilnih propagandnih sporočil, s pravili iz prvega odstavka 6. člena pa morajo zagotoviti enakopravnost organizatorjem volilne kampanje pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov, pri čemer se lahko predvidijo posebni termini ali prostor za politične stranke, ki so že zastopane v državnem zboru ali za politične stranke in kandidatne liste, ki so že zastopane v predstavniških organih lokalnih skupnosti, in posebni termin ali prostor za politične stranke in kandidatne liste, ki še niso zastopane v državnem zboru oziroma v predstavniških organih lokalnih skupnosti. ZVRK tudi določa, da morajo izdajatelji medijev volilne oglaševalske vsebine v medijih objaviti z navedbo naročnika (prvi odstavek 7. člena ZVRK).

Pomembno je, kakšno določbo glede volitev vsebuje odlok, ki ureja občinsko glasilo. V navedenem odloku lahko občinski svet s posebno določbo pooblasti uredniški odbor, da določi pravila objav volilnih propagandnih sporočil v občinskem glasilu. Pravila morajo

biti takšna, da zagotovijo enakopravnost vseh kandidatov in kandidatnih list. Če takšne določbe odlok, ki ureja občinsko glasilo, nima, je za sprejem pravil pristojen občinski svet.

8. Brezplačna plakatna mesta

Ali zadostuje, da občina v obvestilu organizatorjem volilne kampanje sporoči, da so kot brezplačna plakatna mesta na voljo mesta, ki jih upravlja občinsko javno podjetje in za to tudi nekaj zaračuna?

Če plakatna mesta, ki so javno objavljena kot brezplačna, dejansko niso brezplačna, ker postavitve in vzdrževanje proti plačilu izvede Javno podjetje po svojem ceniku za te storitve to ni v skladu z ZVRK. V skladu s prvim odstavkom 8. člena ZVRK mora biti brezplačno plakatno mesto v celoti zagotovljeno brezplačno, brez zaračunavanja storitev postavitve in vzdrževanja plakatnih mest in tudi brez plačila komunalne (op.: občinske) takse. Brezplačna plakatna mesta morajo organizatorjem volilne kampanje omogočiti osnovno informiranje volivcev v lokalni skupnosti o listi kandidatov ali kandidatu. Dodatna plakatna mesta, ki jih občina tudi lahko določi, pa so organizatorjem volilne kampanje na razpolago proti plačilu.

ZVRK določa, da je lepljenje in nameščanje plakatov z oglaševalskimi vsebinami za volilno kampanjo (v nadaljnjem besedilu: plakati) za volitve in referendum na državni in lokalni ravni dovoljeno na plakatnih mestih, ki jih določi lokalna skupnost. Lokalna skupnost mora določiti brezplačna plakatna mesta, tudi brez plačila občinske takse, in pri tem vsem organizatorjem volilne kampanje zagotoviti enakopravnost pri lepljenju in nameščanju plakatov na teh plakatnih mestih. Število in skupna površina brezplačnih plakatnih mest morata posameznemu organizatorju volilne kampanje omogočati vsaj osnovno informiranje volivcev v lokalni skupnosti o listi kandidatov ali kandidatu oziroma o referendumskem vprašanju. Lokalna skupnost lahko določi tudi dodatna plakatna mesta, ki so organizatorjem volilne kampanje na razpolago le pod določenimi pogoji in proti plačilu.

ZVRK v tretjem odstavku 8. člena določa, da mora lokalna skupnost najkasneje 60 dni pred dnevom glasovanja na volitvah javno objaviti pogoje za pridobitev pravice do uporabe plakatnih mest iz prvega in drugega odstavka 8. člena, torej do brezplačnih in odplačnih plakatnih mest. V primeru, ko se lastniki oziroma upravljavci zemljišč in drugih objektov dogovorijo z organizatorjem volilne kampanje o nameščanju plakatov na teh zemljiščih ali objektih, pa zakon prepoveduje poseganje lokalne skupnosti v te dogovore.

9. Oblike volilne kampanje

Ali opis volilne kampanje iz drugega in petega odstavka 1. člena ZVRS tudi zajema tiskovno konferenco za medije, na kateri kandidat za župana napove svojo kandidaturo za župana v določeni občini? Ali velja enako za kandidate za člane občinskega sveta? Lahko samo napovejo svojo kandidaturo ali se smejo tudi predstaviti? Katera dejanja že znanih kandidatov za župana in za člane občinskega sveta ne spadajo v okvir volilne kampanje in jih lahko izvedemo že v času pred tekom volilne kampanje?

Npr.:

- objava kandidata na facebook-u, da bo kandidiral oz. da razmišlja o kandidaturi;
- vzpostavitev spletne strani s predstavitvijo kandidata (je lahko objavljena šele s pričetkom volilne kampanje)?

ZVRK določa, da so volilna kampanja vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah. Primeri, kaj vse se šteje v volilno kampanjo, so navedeni v petem odstavku 1. člena ZVRK. Kadar gre zgolj za napoved kandidature, brez natančnejše predstavitev kandidata za župana ali članov občinskega sveta (predstavitev volilnega programa) menimo, da še ne gre za volilno kampanjo, saj se s tem še ne vpliva na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah. Napoved kandidature je v določeni meri primerljiva tudi z zbiranjem podpisov, ki se zbirajo za vložitev kandidature ali liste kandidatov. Na podlagi četrtega odstavka ZVRK se stroški zbiranja podpisov za podporo kandidaturi ne štejejo za stroške volilne kampanje, kar posredno pomeni, da tudi aktivnosti zbiranja podpisov ne moremo šteti za dejanja volilne kampanje.

Če kandidat na facebook profilu zgolj objavi, da bo kandidiral, po našem mnenju še ni volilna kampanja. Ključni kriterij za presojo ali konkretna aktivnost pred uradnim začetkom volilne kampanje predstavlja volilno kampanjo torej je, ali je namen te aktivnosti, da bo vplivala na odločanje volivcev pri glasovanju na volitvah.